

ПЕРШОУМОВА ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри гри на музичних інструментах і вокально-хорових дисциплін Алла Михалюк такою першоумовою вважає виконавську культуру музиканта. Саме в цю проблемну



навчально-методичного посібника «Формування виконавської культури майбутніх учителів музики засобами українського фортепіанного мистецтва». Книга побачила світ у київському видавництві «Ліра» за рекомендацією вченої ради НПУ ім. М.П. Драгоманова. Посібник укладено згідно із чинною навчальною програмою дисципліни «Основний музичний інструмент (фортепіано)» із науково-методичним акцентом на дослідженні фундаментальних проблем фахової підготовки учителів музики у вітчизняних вищих музично-педагогічних навчальних закладах. Видання рецензували доктор педагогічних наук, завідувач кафедри фортепіанного виконавства і художньої культури Інституту мистецтв НПУ ім. М.П. Драгоманова, професор О.П. Щолокова і доктор мистецтвознавства, завідувач кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Переяслав-Хмельницького ДПУ ім. Григорія Сковороди, професор Т.В. Мартинюк.

Автор наголошує, що фахова підготовка вчителів музики повинна бути спрямована як на професійне, так і на особистісне зростання музиканта. Такий підхід екстраполюється і на процес музично-інструментальної підготовки, результатом удосконалення якого повинен стати високий рівень сформованості виконавської культури майбутнього музиканта-педагога. Проблема реалізації виховного розвивального впливу українського мистецтва на процес становлення творчої особистості та неординарної індивідуальності є однією з фундаментальних у сучасній педагогічній теорії і практиці. Українське фортепіанне мистецтво, як складова національної духовної культури, різновид музичного та специфічна форма інструментального мистецтва, є культурно-історичним явищем, яке ґрунтується на досвіді та взаємовпливах виконавської,

педагогічної і творчої діяльності. У цьому контексті актуалізується вивчення та використання навчально-виховного потенціалу українського фортепіанного мистецтва у процесі становлення професійно і духовно розвиненої особистості вчителя музики.

Навчально-методичний посібник спрямований на ознайомлення студентів із змістово-структурною характеристикою виконавської культури, надання допомоги в усвідомленні культурно-освітнього значення українського фортепіанного мистецтва та його позитивного впливу на розкриття педагогічних умов і методу формування виконавської культури педагогів-музикантів засобами національного фортепіанного мистецтва. Завдяки цьому посібник виступає теоретичним і практичним доповненням курсу «Основний музичний інструмент (фортепіано)», поглиблює змістове наповнення фахової підготовки магістрів — викладачів фортепіано в межах спецкурсів «Історія фортепіанного виконавства», «Методика навчання гри на фортепіано» та науково-педагогічної практики, а матеріали представленого у посібнику авторського спецкурсу «Культурно-освітні засади українського фортепіанного мистецтва» можуть бути використані при викладанні «Історії української музики» та «Історії української музики».

Аналізуючи теоретичні засади формування виконавської культури, автор посібника дає визначення поняття культури взагалі та виконавської культури як інтегрованої властивості, розкриває зміст і структуру виконавської культури, здійснює ретроспективний огляд розвитку українського фортепіанного мистецтва, характеризує інтеграційно-виконавські засади української фортепіанної школи та музично-освітню практику вітчизняних педагогів-піаністів. Значна увага приділена методичному забезпеченню формування виконавської культури вчителів музики, де акцентується на важливості вибору

способів вивчення ефективності виконавської культури, педагогічних умов її формування та усвідомленої зацікавленості майбутніх учителів музики виконавською діяльністю. Для цього, вважає автор, необхідно розширювати і поглиблювати мистецькі знання та педагогічні компетенції, розвивати здатність студентів до мистецько-творчої діяльності на засадах українського фортепіанного мистецтва.

Теми навчально-методичного посібника подано за уніфікованою структурою: верстка і дизайн тексту служать для виокремлення основних питань і суттєвих проблем теми; виклад матеріалу завершується узагальнюючим висновком; розроблена система питань для самоконтролю; запропоновано практичні завдання у формі розв'язування фахових тестів; підготовлено проблемно-пошукові питання для дискусій; підібрано орієнтовні теми рефератів для презентації на семінарському занятті; подано широкий список літератури, необхідної для розкриття теми. Посібник доповнено словником основних термінів і понять та комплексом додатків, до якого увійшли тести для самоперевірки знань, розробка бесіди «Емоційна стійкість як складова виконавської надійності майбутніх учителів музики», план виконавсько-педагогічної анотації музичного твору, структура психолого-педагогічної характеристики студента, розробка творчого конкурсу на краще виконання самостійно вивченої п'єси зі шкільної програми з музики на тему «Музика і література. Казка в музиці».

Особливий інтерес становить запропонована у посібнику програма спеціального курсу «Культурно-освітні засади українського фортепіанного мистецтва», яку автор розробила з метою розширення і поглиблення знань майбутніх учителів музики з українського фортепіанного мистецтва й оволодіння методикою їх використання у художньо-творчій, музично-виконавській та музично-педагогічній діяльності. Для цього спецкурсом передбачається вивчення двох тематичних блоків: «Українське фортепіанне мистецтво: історія становлення і розвитку» і «Сутність виконавської та освітньої складових українського фортепіанного мистецтва».

ВІТАЄМО!



Оксану Олегівну КАМІНСЬКУ



Любов Михайлівну КРАВЕЦЬ



Ірину Олексіївну ІГЛІНУ



Сергія Миколайовича КОЛІСЕЦЬКОГО

Щастя, здоров'я, мирного неба,
Любові, удачі й усього, що треба!
Хай радість на серці повік не згасає
І мноїї літа Господь посилає!

Ректорат, профком, редакція «Замку»

З НОВИМ ПІДХОДОМ ДО МОВОЗНАВСТВА

За рекомендацією вченої ради гуманітарного факультету нашої академії побачив світ навчально-методичний посібник «Вступ до мовознавства (за вимогами кредитно-трансферної системи навчання)», підготовлений кандидатом філологічних наук, доцентом кафедри іноземних мов і методики їх викладання Тетяною Семегін.

У книзі враховано вимоги кредитно-трансферної системи щодо організації навчального процесу, зокрема рейтингового оцінювання навчальної діяльності студентів. Автор визначила мету посібника таким чином: доповнити базовий теоретичний підручник «Вступ до мовознавства», допомогти студентам при підготовці до семінарських занять та в організації самостійної роботи з даної навчальної дисципліни в напрямі формування активного і свідомого підходу до навчальної та науково-дослідної роботи з мовознавства.

Роботу нашого науковця рецензували досвідчені фахівці-мовознавці: доктори філологічних наук, професори: завідувач кафедри теорії та практики перекладу з англійської Запорізького національного університету Ю.А. Зацінний і професор кафедри германської і фінно-угорської філології Київського національного лінгвістичного університету ім. А.В. Корольова та доктор філологічних наук, доцент кафедри філософії мови, порівняльного мовознавства та перекладу НПУ ім. М.П. Драгоманова Н.Є. Леміш.

Важливо, що посібник спрямовується не тільки на систематизацію та поглиблення теоретичних знань, а й на формування практичних навичок і вмінь роботи з мовним і мовленнєвим матеріалами із застосуванням коректної лінгвістичної термінології та методології. Для цього в основу його структури та змісту покладені концептуальні підходи, зорієнтовані на розвиток креативності та самостійності

студента, на формування навичок науково-дослідної роботи.

Таке методичне бачення зумовило підбір навчальних програм: група завдань, що допомагають студентам у розвитку навичок роботи з лексикографічними джерелами та формуванні термінологічної бази з лінгвістики; система завдань, спрямованих на закріплення і застосування теоретичних знань, здобутих під час лекційних занять; практичні завдання для аналізу мовних і мовленнєвих явищ; проблемно-пошукові завдання, що слугують формуванню лінгвістичного світогляду, науковому способу мислення, вмінню узагальнювати, систематизувати, порівнювати, формувати висновки щодо ключових питань мовознавства.

У посібнику визначено форми контролю за якістю знань студентів: поточне опитування на семінарах, поточне тестування, заслуховування доповідей та академічних есе, перевірка конспектів першоджерел, оцінювання практичного виконання різнопланових завдань, підсумкове тестування, виконання модульної контрольної роботи, співбесіди на екзамені за матеріалами виконання навчальної програми.

В результаті, студенти повинні оволодіти теоретичними засобами мовознавства як науки, сформувати навички практичного аналізу мовного і мовленнєвого матеріалу, досягти належного рівня лінгвістичної компетенції, що в сукупності має створити передумови для свідомого вивчення циклу філологічних дисциплін.

До загальної структури посібника включено такі лінгводидактичні матеріали: навчальна програма курсу, плани-конспекти семінарських занять, завдання для самостійної роботи, орієнтовна тематика індивідуальних науково-дослідних завдань, тести для поточного і підсумкового самоконтролю, завдання

підсумкової контрольної роботи, питання до екзамену.

Автор посібника адресує студентів до лексикографічних видань, наукових першоджерел, статистичних даних, інтернет-ресурсів, що стимулює їх пошукову роботу, формує майбутніх дослідників. Окрім цього, наявність завдань для самоконтролю дозволяє студентам здійснювати самомоніторинг сформованих знань та навичок і тим самим оволодівати методикою контролю з аналізом теоретичних знань і рівня практичної фахової підготовки.

Мету семінарських занять науковець бачить в оцінюванні якості знань студентів і в поглибленні розуміння ними основних мовознавчих термінів, формуванні навичок практичного аналізу лінгвістичного матеріалу з різних мовно-національних джерел, озброєнні студентів уміньми узагальнювати, систематизувати, верифікувати припущення, порівнювати та робити висновки щодо ключових положень лінгвістики.

Заслуговує уваги змістова та методична структура запропонованих у посібнику семінарських занять. В якості плану заняття пропонується змістовий конкретизований перелік питань для обговорення. Рекомендована література структурована за розділами: основна література, допоміжна література, лексикографічні джерела.

Особливий творчий підхід здійснено до підготовки практичних завдань, де застосовано контрольні, навчально-пізнавальні, порівняльно-аналітичні, проблемно-аналітичні, евристичні, демаркаційні, методичні прийоми та форми. Зокрема, пропонується дати дефініцію окремих термінів і понять або за допомогою лінгвістичного словника знайти необхідні терміни-відповідники.

Важливу пізнавальну й активізуючу функцію виконують лексикографічні довідки та рубрика «Чи знаєте ви?», де студенти зустрічають додаткову тематичну інформацію спеціального фахового змісту. Причому кожне таке інформаційно-тематичне повідомлення має

відповідне посилання на літературне джерело. Відповіді на комплекс підібраних до теми запитань вимагають від студентів і конкретних знань з даного питання, й уміння мислити проблемно-аналітично та пізнавально-аналітично, бо кожне з таких запитань передбачає вирішення проблемних «як?», «чому?», «чим?».

Ще більше творчих зусиль студента потребує аналіз уривків із праць класиків лінгвістичної науки, де автор орієнтує його на конкретний аспект названої праці або ставить низку додаткових питань, які треба висвітлити за допомогою класичного твору.

Використовується аналітична робота з таблицями: студенти не лише виявляють знання матеріалу, а й коментують його з урахуванням структури таблиці.

Коментар застосовується і в словниковій роботі: необхідно розкрити зміст поняття і дати йому відповідне тлумачення у контексті походження, застосування, значення, особливостей сприйняття.

Студенти залучаються до аналітичної роботи широкого плану: аналізу державної політики у сфері мови на основі чинних законодавчих документів та суспільно-історичної інформації до аналізу та коментування відповідних статистичних даних щодо функціонування національних мов.

Цікавим є завдання «Цитатник», де студенти висвітлюють своє розуміння та коментують вислови фахівців, учених, відомих діячів, перлини фольклору із загальних і конкретних питань лінгвістичного змісту.

Навчально-методичний посібник для семінарських занять із дисципліни «Вступ до мовознавства» з повним правом можна назвати успішним авторським дебютом молодого науковця.

(Сторінка підготовлена за матеріалами наукової частини)